

Halfverharding: met kennis naar een beter resultaat

Goed nadenken in voortraject zorgt voor tevreden opdrachtgever

Halfverhardingen hebben veel voordelen – en wat nadelen. Een daarvan lijkt het niet zo positieve imago te zijn. Onterecht, volgens Bertus Benjamins van Benjamins Natuursteen. ‘Halfverharding is een kans in een project, geen bedreiging. Ook als het gaat om duurzaamheid is het een goede keuze.’

Auteur: Heidi Peters

Benjamins is leverancier van grondstoffen voor de grond-, weg- en waterbouw. Naast grind, split en andere natuursteenproducten importeert en levert Benjamins het halfverhardingsmateriaal noble cal, wat ‘koninklijk kalk’ betekent. ‘Halfverharding is in een project vaak het ondergeschoven kindje. Zo van: o ja, er moet ook nog halfverharding in. Dat is niet terecht.’

Kijk niet alleen naar kleur

Benjamins: ‘Gemeenten en ook andere partijen kiezen vaak voor halfverharding omdat de onkruidbestrijding daarbij veel minder tijd, energie en geld kost dan bij tegelpaden. Maar wat je reden ook is, kijk vooral vooraf naar het gebruik en naar de ondergrond. Is het pad voor recreatief of intensief gebruik? Voor wandelaars of fietsers? Moeten er ook onderhoudsauto’s overheen rijden, houd dan rekening met de breedte. In Noord-Holland werd een pad versmald van 2,20 meter naar 1,40 meter. Daar kwamen ook auto’s, die toen natuurlijk over de randen heen reden. Het werd een grote zoi. Daarom: kijk eerst constructief of het kan of niet, hoe het gebruikt wordt en of er bijvoorbeeld drainage aangebracht moet worden. Want waterdoorlatend is het niet.’

Water loopt eraf, niet erdoor

‘Er wordt nogal eens gedacht en ook wel gezegd dat halfverhardingen waterdoorlatend zijn. Dat is niet echt zo. Een beetje regen zakt er wel langzamerhand in weg, maar bij een echte bui loopt het water er aan de zijkant af, de perken in. Halfverhardingen zijn wel duurzaam. Het merendeel van de halfverhardingen bestaat uit reststoffen uit een productieproces. Dit gaat ook op voor noble cal. Noble cal is een reststof uit een groeve in het zuiden van Duitsland. Ik merk dat het belangrijk is goed uit te leggen wat halfverharding is. Dat wil ik architecten, gemeenten en projectontwikkelaars meegeven: leg bijvoorbeeld tijdens inspraakavonden goed uit waarom je voor een bepaald product kiest. Halfverharding is goed begaanbaar, ook met een rolstoel. Vanwege de relatieve onbekendheid is het imago misschien nog niet zo goed. Uitleggen is dus het devies.’

Advies is belangrijk

Benjamins vervolgt: ‘Dat geldt ook voor de particuliere sector. Ik heb ervaren dat wanneer een architect bepaalt dat er halfverharding als oprit of in een tuin moet komen, de bewoner het soms na een half jaar wil verwijderen. Een

Het blijft natuurlijk halfverharding, maar dan met wat meer draagkracht

particulier die zelf kiest voor halfverharding, weet wat hij koopt en is er vervolgens blij mee. Je mag als adviseur niet aannemen dat mensen wel weten wat het is. Adviseer sowieso nooit halfverharding tot aan de voordeur. Bij halfverharding liggen kleine, losse korreltjes op de toplaag. Dat geeft juist de natuurlijke uitstraling die het zo geschikt maakt voor bijvoorbeeld parken. Maar als het tot aan de voordeur ligt, neem je diezelfde korreltjes aan je schoenen mee in huis.'

Kijk uit bij bevoorrading

Parken, recreatiepaden, recreatieve fietspaden, begraafplaatsen en paden op golfterreinen zijn dus de juiste plekken voor het gebruik van halfverharding. De recreant of bezoeker heeft geen last van loszittende stoeptegels en ook is er bij halfverharding minder sprake van wortelopdruk. Onder halfverharding is het minder nat dan onder een tegel of asfalt en is er voor de boomwortel weinig noodzaak om het hoger op te zoeken. Toch, waarschuwt Benjamins, moet

je ook in een park kijken naar het gebruik: 'Je ziet in een park- of bosachtige omgeving wel eens een theehuis staan. De paden daarnaartoe zijn dan van halfverharding gemaakt, want dat ziet er zo mooi en natuurlijk uit. Prima, maar als daar ook de vrachtwagen overheen gaat die het theehuis bevoorraadt, is dat niet verstandig en moet je enkele constructieve maatregelen treffen.'

Stabilisator

Bij normale toepassing is halfverharding goed zoals het is, maar in sommige situaties is een sterkere verbinding, een betere verdichting beter. Bijvoorbeeld bij wat grotere hellingen of als een pad een trekker moet kunnen dragen. 'Daarvoor werken we sinds kort met een stabilisator door de *nobre cal*, een hydraulische verbinding die de halfverharding sterker maakt. Het blijft natuurlijk halfverharding, maar dan met wat meer draagkracht. We gebruiken dit vooral bij op- en toeritten bij particulieren. Wij zijn een van de weinige producenten die de

halfverharding ook zelf aanleggen. We denken vanaf de tekening mee en leggen de *nobre cal* aan op basis van het gebruik en de situatie. Optimaal is een toplaag van 7 centimeter die boven het maaiveld ligt.'

Nobre cal met olivijn

Benjamins: 'Wij zijn in 2002 begonnen met *nobre cal*. Nu zijn we een onderzoek gestart naar het effect wanneer we het vermengen met olivijn. Olivijn is een steensoort waarvan de werking vergelijkbaar is met de fotosynthese van een boom. Olivijn is niet CO₂-neutraal, maar CO₂-positief. Het zit eigenlijk over de hele wereld in steen, in verschillende percentages. Er zijn plaatsen waar het olivijngehalte in de steen 80 procent haalt.'

Benjamins' advies

'Blijf als partijen, klant en opdrachtgever, met elkaar in gesprek en vraag elkaar goed uit. Over de breedte, de ondergrond, het eindresultaat, hoe het eruitziet, hoe het voelt, en over het feit dat het niet zoals asfalt 365 dagen per jaar hard is. Weet beiden waarvoor je kiest. Zo til je samen het eindproduct naar een hoger niveau. Zelf leer ik nog bij elk project, vooral over watermanagement en hoe andere producten reageren. Het is enorm interessant.'

Benjamins Natuursteen onderhoudt voor de gemeente Amsterdam jaarlijks vele meters, waaronder het Westerpark.

NOBRE CAL
halfverharding

www.nobrecal.nl

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!